

Tupakasta vieroitus ennen toimenpidettä / leikkausta - ohje ammattilaisille

Tupakointi tulee ottaa kaikkien potilaiden kanssa puheeksi. Mikäli potilasta ollaan lähettämässä leikkauksen arviointiin, tulisi tupakointiin puuttua niin, että potilas lopettaisi tupakoinnin mahdollisimman pian.

Kaikki tupakkatuotteet (tupakka, sikari, piippu, nuuska, sähkösavuke ja vesipiippu) lisäävät leikkauksiin / toimenpiteisiin liittyviä haittavaikutuksia merkittävästi. Tutkimusten mukaan tupakoinnin lopettaminen n. 2 kk ennen leikkausta / toimenpidettä edistää toipumista ja paranemista. Tupakointi voi olla peruste perua tai siirtää leikkaus.

Perusterveydenhuollossa

Kun lääkäri tekee potilaalle lähetteen operatiivista arviota varten, hän kartoittaa potilaan tupakointitottumukset.

Lähetteeseen kirjataan:

- tiedot tupakointitottumuksista (tupakointivuodet, tupakointimäärä, mitä tupakoi: tupakka, nuuska, piippu, sikari, sähkösavuke, vesipiippu)
- potilaan lopettamishalukkuus
- tupakoinnin lopettamisen hoitosuunnitelma

Lääkäri kannustaa tupakoinnin lopettamiseen ja kertoo lopettamisen tukikeinoista:

- savuttomuushoitaja / työterveyshoitaja / terveydenhoitaja
- apteekin tarjoama tuki
- reseptivapaat nikotiinikorvausvalmisteet (laastari, purukumi, tabletti, inhalaattori, suusumute)
- reseptivalmisteet

Sairaalassa (toimintamallia voidaan soveltaa toimintayksikkökohtaisesti)

Lähet: lähetteen käsittelevä lääkäri tarkistaa tupakointitiedot lähetteestä.

- Jos tupakointitiedot ja/tai tupakkavieroitus suunnitelma puuttuvat, lähetteeseen voidaan pyytää täydennystä

Kutsu ensikäynnille: mikäli potilas tupakoi, kutsukirjeeseen liitetään potilasohje: *Tupakasta vieroitus ennen toimenpidettä tai leikkausta.*

Ensikäynnillä lääkäri

- tarkistaa tupakointitiedot:
 - mikäli potilas savuton, kannustaa ja tukee savuttomuudessa
 - mikäli potilas tupakoi, kehottaa lopettamaan ja kertoo perustelut ja antaa tarvittaessa lääkereseptin
- kirjaa tiedot potilasasiakirjaan.

Ensikäynnillä hoitaja

- keskustelelee potilaan kanssa tupakoinnista
- tekee nikotiiniriippuvuustestin
- ohjaa tarvittaessa terveyskeskukseen / työterveyshuoltoon / erikoissairaanhoidon tupakastavieroitusohitajalle
- kirjaa tiedot potilasasiakirjaan

Ennen leikkausta

Tupakoinnin lopettaminen on varmistettava ennen leikkaukseen tuloa esimerkiksi soittamalla potilaalle. Jos potilas ei ole lopettanut tupakointia, hoitaja keskustele leikkaavan lääkärin kanssa

à Leikkauksen siirtämisen / peruuttamisen arviointi, jos potilas ei ole lopettanut tupakointia.

Jos potilas edelleen tupakoi, lääkäri varmistaa, että potilas ymmärtää komplikaatioriskit. Asia kirjataan potilasasiakirjaan.

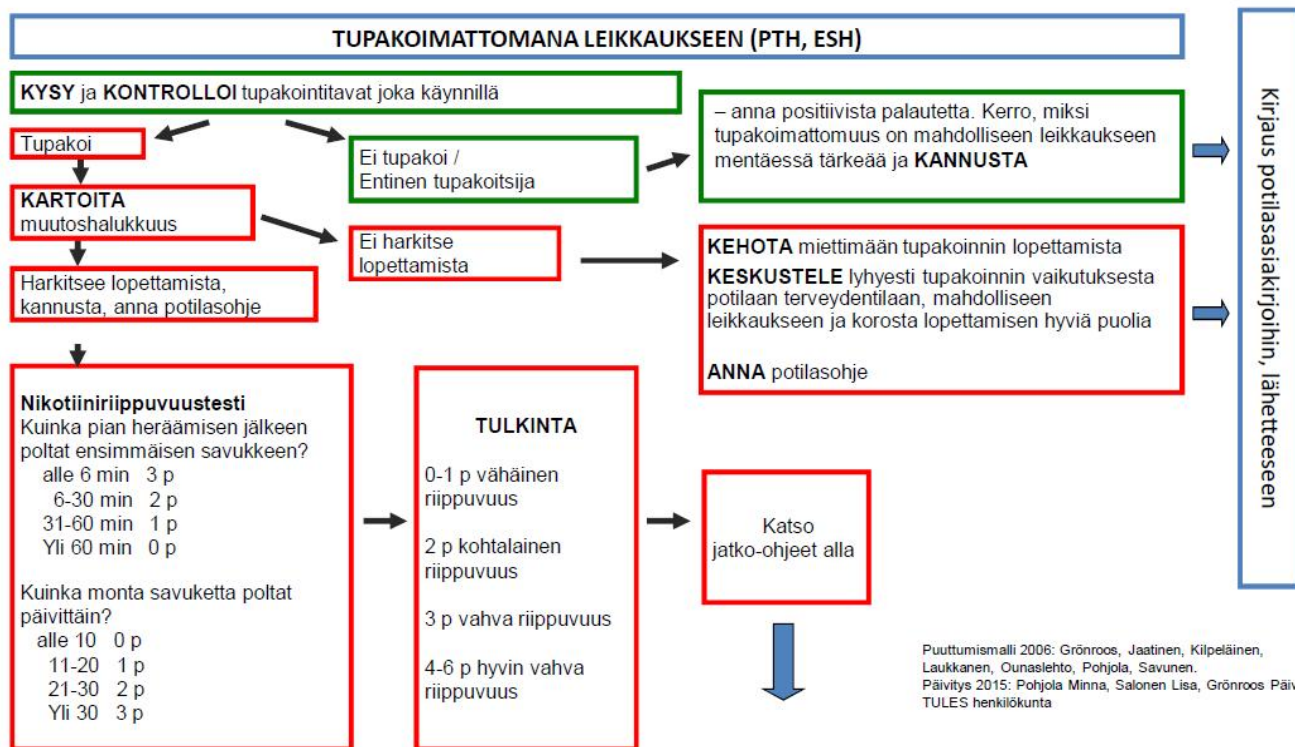
Osastohoidon aikana

Osastohoidon aikana **hoitaja ja lääkäri** huolehtivat asianmukaisesta vieroitushoidosta (Tupakointiin puuttumismalli/VSSHP ohje).

- Epikriisiin ja hoitotyön yhteenvetoon kirjataan tupakointi ja suositus jatkohoitoon (terveyskeskukseen / työterveyshuoltoon / erikoissairaanhoidon tupakastavieroitusohitajalle).
- Potilaan kanssa sovitaan tarvittaessa jatkohoidosta

Katso tupakointiin puuttumismalli seuraavalta sivulta.

Tupakointiin puuttumismalli

KYSY tupakointitottumukset: kuinka monta vuotta on tupakoinut, kuinka paljon ja mitä polttaa (savukkeita, sikaria, piippua, nuuskaa, sähkösavuketta, vesipiippua). Tee nikotiiniriippuvuustesti.

KESKUSTELE tupakoinnin vaikutuksesta potilaan terveydentilaan huomioiden hänen mahdollinen sairautensa ja tuleva leikkaus. Keskustele myös tupakoinnin lopettamisen myönteisistä vaikutuksista.

ANNA tupakoimattomana leikkaukseen -potilasohje ja käy se potilaan kanssa läpi.

KEHOITA lopettamaan tupakointi, sovi tupakoinnin lopettamispäivä (potilas kirjaa ohjeeseen) ja aloita tarvittaessa lääkehoito (nikotiinikorvausvalmisteet, reseptivalmisteet).

KERRO lopettamisen keinoista:

- nikotiinikorvausvalmisteet: laastari, purukumi, imeskelytabletti, inhalaattori, suusumute
- reseptivalmisteet (bupropioni, varenikliini, nortriptyliini)

OHJAA tarvittaessa hoitavalle lääkärille tai terveyskeskuksen, työterveyshuollon tai erikoissairaanhoidon tupakastavieroitusohitajalle. Myös apteekin henkilökunta auttaa korvausvalmisteiden / reseptilääkkeiden neuvonnassa.

KIRJAA potilasasiakirjaan ja läheteeseen.

OTA potilaan kanssa tupakointi puheeksi seuraavalla kerralla uudelleen.

OLE positiivisesti kannustava.